

Behandelen van chronische depressie met CBASP

Docent:

Dr. J. Wiersma

Inleiding

Cognitive Behavioral Analysis System of Psychotherapy (CBASP) is een behandelmethode speciaal ontwikkeld voor de persisterende depressieve stoornis. CBASP staat inmiddels in verschillende richtlijnen genoemd als eerste keus psychologische behandeling bij persisterende depressie (NICE guidelines, European guidelines, Canadean guidelines). In Nederland is de evidentie van CBASP ook aangetoond (Wiersma e.a., 2014), echter, er zijn nog maar een beperkt aantal therapeuten in Nederland getraind, terwijl deze behandelmethode therapeuten veel houvast biedt bij het behandelen van deze vaak moeilijke groep patiënten en de prevalentie van deze groep in de specialistische GGZ hoog is.

Naast de hoge prevalentie, is ook de comorbiditeit met andere psychische en lichamelijke klachten hoog bij deze groep. Het vereist dan ook enige ervaring en veel kennis om goed met deze doelgroep te kunnen werken. Tijdens de vierdaagse training zullen de deelnemers kennismaken en intensief oefenen met de CBASP technieken.

In de vervolgcursus wordt kennis van stemmingsstoornissen als bekend verondersteld, evenals de basisprincipes van cognitieve gedragstherapie. De focus ligt op het verdiepen van kennis over de persisterende depressieve stoornis en op kennis opdoen en vaardigheden trainen om CBASP goed te kunnen gaan toepassen.

Aan de hand van casuïstiek wordt veel praktisch geoefend met CBASP. Er wordt veel in subgroepen gewerkt waar de docent gericht feedback geeft. Werkvormen zijn onder anderen presentaties, demonstraties, rollenspellen, schriftelijke opdrachten en discussies.

Van cursisten wordt verwacht dat ze casuïstiek inbrengen, oefenen met CBASP en zelfstandig opdrachten uitvoeren voor de cursus.

Onderwerpen

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Klachtinventarisatie + DSM classificatie en diagnose van de persisterende depressieve stoornis
- Wetenschappelijke evidentie van CBASP
- Beloop van de depressie uitvragen d.m.v. de *Life Chart* methode
- Diagnostiek rondom interactiestijl van de patiënt d.m.v. het in kaart brengen van belangrijke personen (leergeschiedenis van de patiënt), het opstellen van een overdachtshypothese en het invullen van de *Impact Message Inventory* (invloed van de patiënt op de therapeut)
- Gedrag van de patiënt onder de loep nemen d.m.v. de *Situatie-Analyse*
- De therapeutische houding en/of therapeutische relatie binnen CBASP
- Vragen uit de praktijk

Leerdoelen

Na afloop van de training:

1. kan de cursist de life chart afnemen;
2. kan de cursist de 'belangrijke personen' in kaart brengen;
3. kan de cursist een overdrachtshypothese opstellen
4. kan de cursist werken met de *Impact Message Inventory*
5. kan de cursist een Situatie-Analyse afnemen
6. kan de cursist wat er binnen de therapeutische relatie met de patiënt gebeurt bewerken als onderdeel van de interventie

Literatuur

De verplichte literatuur dient voorafgaand aan de bijeenkomsten te worden gelezen en wordt tijdens de bijeenkomsten als bekend verondersteld.

Verplichte literatuur

- Wiersma, J. E. e.a. Cognitive Behavioral Analysis System of Psychotherapy (CBASP) voor de behandeling van chronische depressie. Onderdeel van de reeks "Protocollen voor de GGZ". Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Media BV.
- Wiersma, J. E. e.a. Neem de regie over je depressie. Werkboek voor de cliënt. Onderdeel van de reeks "Protocollen voor de GGZ". Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Media BV.

Aanbevolen literatuur

- Jobst, A., Brakemeier, E. L., Buchheim, A., Caspar, F., Cuijpers, P., Ebmeier, K. P., ... & Kurimay, T. (2016). European Psychiatric Association Guidance on psychotherapy in chronic depression across Europe. *European Psychiatry*, 33, 18-36. doi: 10.1016/j.eurpsy.2015.12.003.
- Wiersma, J. E., Van Schaik, D. J., Hoogendorn, A. W., Dekker, J. J., Van, H. L., Schoevers, R. A., ... & Beekman, A. T. (2014). The effectiveness of the cognitive behavioral analysis system of psychotherapy for chronic depression: a randomized controlled trial. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 83, 263-269. doi: 10.1159/000360795.
- Negt, P., Brakemeier, E. L., Michalak, J., Winter, L., Bleich, S., & Kahl, K. G. (2016). [The treatment of chronic depression with cognitive behavioral analysis system of psychotherapy: a systematic review and meta-analysis of randomized-controlled clinical trials.](#) *Brain and Behavior*, 6. doi: 10.1002/brb3.486

Toetsingscriteria

- Voldoen aan de aanwezigheidsverplichting
- Actieve en coöperatieve deelname aan de cursus
- Bestudering van de verplichte literatuur
- Slagen voor de schriftelijke eindtoets

Naast de schriftelijke toets houdt de docent de theoretische kennis bij door de voortgang van de cursisten middels observaties bij te houden. Praktische vaardigheden worden getoetst door gebruik te maken van rollenspellen.

Certificaat

Aan het eind van de training ontvangt iedere geslaagde deelnemer van de docent een certificaat.

Voorkennis

Verwacht wordt dat de deelnemers over gedragstherapeutische basiskennis en -ervaring beschikken. Cursisten dienen de basis cursus CGT te hebben afgerond.

Deze cursus is een gespecialiseerde *vervolgcursus*, een verplicht onderdeel in de opleiding tot gedragstherapeut (lid VGCT). Kijk [hier](#) voor de toelatingseisen tot een lidmaatschap van de VGCT, de opbouw van de opleiding en verdere informatie.

Doelgroep

Psychologen, pedagogen, psychotherapeuten, psychiaters en andere hulpverleners die werken (of gaan werken) met mensen met persisterende depressie.

Absentiebeleid

- Bij een aanwezigheid van 100% is aan de aanwezigheidsplicht voldaan.
- Bij verzuim van hoogstens 10% van de contacttijd moeten de huiswerkopdrachten van de verzuimde uren worden ingehaald om aan de aanwezigheidsplicht te voldoen.
- Bij verzuim tot 20% van de contacturen moeten de huiswerkopdrachten van de verzuimde uren worden ingehaald en moeten er in overleg met de docent extra opdrachten worden gedaan ter compensatie van de gemiste contacturen om aan de aanwezigheidsplicht te voldoen.
- Bij verzuim van 20% of meer moeten de gemiste contacturen binnen een jaar na het einde van de vervolgcursus worden ingehaald in een andere vervolgcursus. Pas nadat de uren zijn ingehaald, wordt voldaan aan de aanwezigheidsplicht.